

Fogalmak — közelről

18. Progresszív ágazatok

A műszaki technikai haladás széles medrére folyamatosan időről-időre felismerhetők azok az áramlatok, amelyek döntő hatással vannak a fejlődésre. Ennek megfelelően minden korszaknak vannak olyan iparágai, amelyek a többiekhez képest erőteljesebben segítik elő a műszaki haladást. Ezek az úgynevezett progresszív iparágak. A gépészet időszakában a gépgyártás töltötte be ezt a szerepet, napjainkban — az automatizálás, a kemizálás, az atomenergia békés célú felhasználása, a számítógépésítés jelentik a műszaki-technikai haladás fő irányait.

A progresszív ágazatok gyors fejlesztése feltétele a gazdaság korszerűsítésének. A progresszív ágazatok ugyanis a népgazdaság egészségének technikai színvonalára hatnak. Egyfelől a progresszív ágak termékeinek növekvő felhasználása elősegíti a többi ágazat fejlődésének gyorsítását, a termelés gazdaságosságának fokozását; másfelől a nem progresszív ágak mintegy piacul szolgálnak, igénylik a progresszív ágak mind gyorsabb ütemű fejlesztését. Például a gépipar és a vegyipar termékeivel hozzájárul a mezőgazdasági termelés növeléséhez. A mezőgazdasági üzemek növekvő jövedelme viszont lehetővé teszi, hogy mind többet fordítsanak gépésítésre, műtrágya és növényvédő szer vásárlására. Az is nyilvánvaló, hogy hosszú távon a legstabilabb nemzetközi kereslet, a műszaki fejlődést leginkább reprezentáló termékek, — vagyis a progresszív ágazatok termékei iránt van.

Hol van a leghidegebb?

Verhojanszk körzetét már a múlt század óta úgy tartják számon, mint az északi félteke leghidegebb helyét. Itt a mínusz 40 fokos hideg sem számít rendkívüli eseménynek. 1926-ban azonban kiderült, hogy a terület érdemtelően kapta ezt a „megfeszítő” címet: megállapították, hogy a Verhojanszktól 600 kilométerre levő Ojmjakon éghajlata jóval hidegebb. A tengerszint felett 600—800 méter magasságban levő ojmjakoni völgyet 2—3 ezer méter magas hegyek veszik körül, s a medencében felhalmozódó hideg levegő csupán az Ingyigirka folyó szűk hasadékán tud távozni. Télen Ojmjakonban mértek már mínusz 71 fokot is. Az abszolút hőmérséklet-ingadozás meghaladja a száz fokot.

1876
1976

Százéves vásár Szegeden

3. Újjászületés két menetben

Száz esztendővel ezelőtt, 1876-ban rendezett először Szeged ipari vásárt, kiállítását. A hagyományt az idén centenáriumi ipari vásárral közzönti a város. A július 23-án megnyíló ipari seregszemle alkalmából 3 részből álló sorozatban foglalkozunk össze a szegedi vásár-intézmény történetével.

A Szegedi Ipari Vásár száz éve című centenáriumi évkönyvben így foglalják össze a szerzők a kapitalista korszak vásáraitól szóló értékelésüket: „A Szegedi Ipari Vásár múltja, súlya és jelentősége olyan alap volt, melyre a későbbi vásárok is épülhettek, azzal a jelentős különbséggel, hogy a népi demokratikus forradalom időszakában, a felszabadulás utáni vásároknak a kézműiparosság háttérbe szorult és az új, szocializált, államosított nagyüzemek és a kisipari termelőszövetkezetek kerültek előtérbe”.

Itt vagyunk tehát már a múltban, abban a harminc évben, amely új életet és tartalmat adott mindennek, s új formát, új célt a hagyományok tiszteletének is. Az a kisiparosság, amely korábban „élniakarás” fejezte ki vásárendező szándékait, a felszabadulás után az újjáépítéshez való hozzájárulását példázta, Nyersanyag- és géphiány, kielégítetlen szükségletek tömege állt szemben azzal a szándékkal, hogy „szereket keret között, de annál nagyobb lelkesedéssel fogjanak össze mindannyian, és mutassák meg, hogy mit tud a magyar kisipar a nyersanyagból elővárársolni”.

A felszabadulás után először 1946 őszén rendezett vásárt Szeged. Egy évvel később már a határszéli cseherfogalom kezdeményezése is szerepelt a vásár célkitűzései között. Az 1947-es vásárt XV-nek számozták már — az 1876-ossal együtt gyakorlatilag a XVI. volt,

később ki is igazították a sorszámozást. Ennek újdonsága volt, hogy a Nehézipari Központba tömörült vállalatok is rákacsintottak, s elhozták a mezőgazdaságnak kínált gépeiket is. Az igazi fordulatot azonban az 1948. évi XVI. vásár jelentette, amelynek szabályzatában már ezt olvashatjuk: „A Szegedi Ipari Vásár elsősorban kézműves, kisipari, háziipari, iparművészeti és népművészeti jellegű... másodsorban az országos gyáriparnak városunk és környete előtt történő megismeretése... harmadsorban a gazdasági kapcsolatok fővétele a szomszédos demokratikus államokkal”.

Először kellett kibővíteni a vásár területét a Deák Ferenc utcára is. Soha ekkora közönségsiker nem volt! De méretében és tartalmában is messze kiemelkedett az a vásár az addigiak sorából! És éppen itt akadt el a vásár szekere ismét — 11 esztendőre... De mint tudjuk, nemcsak a vásár — a város is... Sok-sok mellőzés érte, miközben hasonló várostestvérei átölték a szocialista építés első tempós korszakát.

A Szegedi Ünnepi Hetek felújításának gondolata teremtette aztán ismét újra ezt a hagyományt 1959-ben, miként a szabadtéri játékokat is. Az ünnepi megnyitóban így fogalmazták meg a felújítás célját: „Több mint tíz esztendővel ezelőtt volt utóljára Szegeden ipari vásár, de a régiék különbözőnek a mostanától, illetve a mostani különbözik a régiéktől. A kiállítás termékei, a kiállító vállalatok eredményei híven tükrözik azt az erőfeszítést, melyet a párt és a kormány politikájának következetes végrehajtásáért tettek Szeged dolgozó mindennapos munkájában. Segítse elő a kiállítás az üzemek egymás közötti versengését a több és olcsóbb áru termelésére!”

A könnyűipari miniszter így fejezte ki elismerését a szervező kezdeményezésért: „A kiállítás híven tükrözi Szeged város és Csongrád megye mind a négy ipari szektorára — az állami nagyipar, a helyi- és szövetkezeti ipar és a kisipar — fejlődését. Elismerést és dicsőítést érdemelnek a vásár rendezői, a vállalatok, szövetkezetek és kisiparosok, mindazok, akik a kiállítási tárgyakat készítették... A jövőben tovább kell fejleszteni ezt az elismerésre méltó kezdeményezést!” Két menetben ment tehát végbe a vásár történetében immár harmadik újjászületés, míg elnyert szocialista formáit és felforgató szellemét. A városi tanács végrehajtó bizottsága megfelelő előzetekintéssel értékelte a felújítás sikerét és úgy alakította meg jövőjét, hogy elhatározta: délmagyarországi érdekeltségű intézménnyé felelteszi. Intézkedett a kiállítási terület további bővítéséről, véglegesen evbkapcsolata időben a vásárt az ünnepi hetek rendezvénysorozatával.

Intézkedett az idegenforgalom növekedésének technikai feltételeiről, s az 1960. évi ismétlés még nagyobb érdeklődést váltott ki, hanem valamiféle „járvány” nevezhető folyamatot is. Egymás után születtek mindenféle „hetek” és „napok” az országban, s vásárt is meg akarta rendezni minden valamire való, magára adó magyar város. Szeged viszont vásár nélkül maradt újabb öt esztendőre. Annál nagyobb szervezeti erőt tudott felmutatni 1966-ban, és az azt követő években, amikor a gazdaságirányítás reformja életbe lépett, s szinte kiköve-telte a piaci viszonyok megújítását, az újfajta gazdasági kapcsolatokat, az együttműködés keresését, a vállalati önállóságot. Ekkor fogant meg a jugoszláv vállalatok érdeklődése is a szegedi vásár iránt, s ezóta folyamatosan Szeged együttműködése az ugyancsak vásárrendező Szabadkával.

A Szegedi Ipari Vásár első szép jubileuma a XXV-ös szám volt. A vásár ünnepe azonos esztendőre esett a felszabadulás 25. jubileumi évével, így erkölcsileg különösen nagy jelentőséggel bír. S kicsoda szégyelje a sorsnak: miként az első vásárt 1876-ban, ezt is az árvízvédekezés hatalmas erőfeszítései előzték meg. A veszélyeztetettség azonban nem csökkentette, inkább növelte Szeged és rendezvényei iránt a rokonszenvet s addigi legfényesebb vásárt rendezte meg a város. Olyannyira sikeres éve volt ez az intézménynek, hogy régi kereteit szétfeszítette, kinötte, s kötelező erővel diktálta, hogy a jövőben új helyen, a korábbi tervekben is szerepelt Marx téren nyisson majd kaput.

Ekkor már a híres buda-pesti vásárok mellett Győr, Miskolc, Zalaegerszeg, Szekszárd, Pécs és Kecskemét is beállt a vásárendezőik sorába, a Gazdasági Bizottság jogosan tartotta hát túlzásnak a folyamatot, s úgy intézkedett, hogy Pécsért, Szegeden, Győrben és Miskolcon vásárokat csak két-három éventénként célszerű rendezni. Szeged 1971-ben „soron” maradt és már a Marx tere teleptette ipari szervezelmét. Ez volt a XXVI. Szegedi Ipari Vásár. De 1972-ben is megkapta a vásárrendezés jogát, s ebben az évben avatta az első önálló pavilont, melyet 1973-ban a mezőgazdaság és az élelmiszeripar bemutatójában hasznosított.

A centenáriumi vásár fő próbiájának szánták a XXVIII. Szegedi Ipari Vásárt 1974-ben. Így jutott el Szeged vásárának 100. évfordulójához, a centenáriumi ipari vásárra, amelynek 250 hazai és mintegy 80 külföldi kiállítója lesz.

SZ. S. I.

Az egész csak fapapucs!

Két éve irigyeltem a hollandokat. Milyen jó nekik. Van tengerük, jó futball-csapatuk, rengeteg szélimalmok és a lábukon fapapucs csattog. Nem kell hozzá zokni, reggel ha kabátlan ébrednek, nem kószálnak összevízsa a lakásban; hol is vettem le az este? Nem szükséges, hogy a ruhadarabokat naponta leáztassák, elég, ha a port a lábukról leöblítik. Szóval ezért roppant irigyeltem a hollandusokat. Nagy faglumpában csoszogtak Amsterdam szűk utcáin. Az epém majd elfakadt, mikor minden sarkon utcai árusok ajánlgatták a szebbnél szebb, drágábbnál drágább faragott lábbeliket. Angol, német, amerikai turisták jókat nevetve próbálgatták a talpukra való méreteket. Jó ezeknek. Nekik már van fapapucsuk.

Na és mit ad a teremtő? Egyszer csak hallom, hogy az egyetem kopott lépcsőin valami érdekesen kopog. Lemerévedtem. A sárga irigység előtűnt. Biztos kint-ről hozta. Ennek volt pénze. Mázlis krappek. Magamban dühöngtem; miért nem lehet nálunk is kapni? Mentem én Pestre, meg a jugó-piacra. Hiába. Nincs papucs. Spóroltam rá, tudtam, hogy lesz valahol,

mert már többeknek is láttam a lábán. Aztán az egyik falusi vásárban ráakadtam. Rögtön megvettem a legszele kettőt, passzolt a lábamra. A cipőmet is ott hagytam örömmelben.

Azóta nem irigyem a hollandusokat. Eleinte, amikor elment az orrom előtt a villamos, még nem mérgeledtem. Meg kell tanulnom benne járni, gondoltam. Sőt még azt se vettem nagyon a szívemre, amikor másodszorra leszáadt a füle, és három napig dagadt bokával dicegtem. Eltűrtém azt is, hogy a rendelésben az asszisztensz porozta, kötözte a lábam. Lényeg az, hogy van. Lábam is meg papucsom is. A divatért áldozni kell. Csak akkor haragudtam meg, amikor a feletem lakó lányom is meglátta a lábán. Kárörvendve vártam, hogy majd buk-dácsol, elesik, ha siet a villamosra. Hogy aztán majd együtt járhatunk az esztékába!

Tévedtem. Ugy szaladt lefelé a lépcsőn, hogy a lakók mind kidugták a fejüket. Kopogott a papucs, azt hitték, dől a ház. Hogy miért gyógypapucs? Talán, mert benő tőle az ember fejfelgája.

M. T.

Családi események

HÁZASSÁG

I. kerület

Szeged: Rónay Tibor és Nagy Zsuzsanna Ilona, dr. Antalfy György és Kaprinay Erzsébet Sarolta, Szabó Béla és Nemeth Ottília, Becsei Péter József és Bártányi Mária, Lengyel Zoltán József és Agócs Pirokska Gizella, Marosvári Attila és Macczelka Noémi, dr. Timár Péter László és Greif Judit Terézia, Koppány Attila Zsolt és dr. Tol-dai Ilona Margit, Ökrös Ferenc András és Szekeres Erzsébet, Szabó György és Pórtscheller Ilona Karolina, Szepesi Mihály és Rácz Pirokska, Rácz István és Balázs Rozália, Miklós Károly és Kovács Marietta, Pakai Mihály és Nádicsán Ilona, Komocsin Mihály és Magyaródi Erzsébet, Pintér Ferenc és Engli Pirokska, Farkas Iván Zoltán és Kátai Andrea Eva, Barta József és Németh Ilona Mária, Fogarasi István Ferenc és Pálvölgyi Márta, dr. Jeszenszky Pál László és Makra Klára, Lele László és Sebők Eva, Szabó Mihály és Kónya Katalin Rozália, Kántor János és Reszterits Julianna, Gaskó Béla és Oláh Amália Zsófia, Fehér Ferenc és Csikhegyi Gyöngyi Erzsébet házasságot kötöttek.

II. kerület

Szeged: Lázár Péter és Nagy Katalin Rozália, Horváth József és Jankovics Gyöngyi, Halász Pál és Rácz Matild, Bogos Zoltán és Rácz Jolán, Szemes József és Pálkövi Margit, Pálkövi Géza és Szabó Margit, Ambrus Gáspár és Magyarai Mária, Magosi István és Varga Agnes, Varga István és Csányi Agnes Mária, Ruzsa Pál és Szabó Mária, Klivinyi Nándor és Pap Zsuzsanna házasságot kötöttek.

III. kerület

Szeged: Kevevári Ferenc és Felkete Zsuzsanna, Szekeres Imre és Pap Mária Rozália házasságot kötöttek.

SZÜLETÉS

I. kerület

Szeged: Juhász Szilveszternek és Palotás Margitnak Iboya, Németh Jánosnak és Vecsernyés Pirokskának Pirokska Andrea, Kovács Lászlónak és Lázár Mária-nak Andrea, Kusztos Zsolt Sándornak és Csutman Agnes Margitnak Eszter, Rácz Béla Károlynak és Molnár Margit Etelekának Róbert Béla, Viktor Józsefnek és Pintér Borbála Juliannának József, Hódi Antal Istvánnak és Dobák Ibojának Renáta Andrea, dr. Sipos Zoltán-

nak és Kertész Agnes Evának Csaba, Szalontai Jánosnak és Simon Veronika Ilonának Agnes, Dancsa Lajosnak és Tesényi Ilonának Aranka, Vónéki Ferencnek és Kovács Aranka-nak Aranka, Bakos Ferencnek és Orovecz Mária-nak Tünde Mária, Szabó László Györgynek és Juray Sarolta Katalinnak Péter György, Hinek Józsefnek és Újváry Gizella Erzsébetnek Andrea, Lada Ferenc Sándornak és Söli Gyöngyvérnek Szilvia, Balogh Lászlónak és Kovács Rozália Mária-nak László Attila, Francia Jenő Tibornak és Süli Irennek Zoltán György, Szekeres Józsefnek és Palotás Mária-nak Zsolt, Fábán György Józsefnek és Páger Anna Zsuzsannának Zsuzsanna, Nemes Lászlónak és Somogyi Margit Agnesnek Krisztina, Magyar Lászlónak és Dombi Irén Etelekának Tímea Krisztina, Der-várics Attilának és Reggel Anikó Katalinnak Gergely, Farkas Józsefnek és Barna Katalin Mária-nak Szilvia Katalin, Nacska Jánosnak és Jakus Ilonának János Zoltán, Kispéter István Józsefnek és Mityók Irén Ilonának Gábor, Gergely Gyulának és Igaz Rozália Ilonának Szilvia Anna, Molnár Zsigmondnak és Pappi Agnesnek Dominika Agnes, Sántha Gyulának és Szirbik Mária Magdolnának András Gyula, Gruity Lászlónak és Dobó Ibojának Attila László, Muhel Sándornak és Gál Ilonának Csaba, Batki Imre Józsefnek és Makra Annának Róbert, Róza Jánosnak és Horváth Magdolnának János, Nagy Sándor Zsoltának és Ocskó Mária-nak Dorottya Ilona, Molnár Imrénének és Bíró Annának Angéla Júlia, Markella Jánosnak és Nikodémusz Magdolnának Krisztina, Borbély Jánosnak és Balogh Angéla Mária-nak Bernadett Angéla, Paragi Miklós Lajosnak és Zsódos Evának Mónika Eva, Komját Tibornak és Frankó Annának Norbert Tibor, Dobsa Istvánnak és Nagy Jusztinnak Annamária, Kúti Akosnak és Szalai Editnek Akos, Ferenczi Béla Istvánnak és Tácsi Magdolnának Beatrix Tóth Lajosnak és Gyémánt Editnek Lajos József, Cseri János Tibornak és Stefkovics Annának

Anita, Kiss Lajosnak és Kovács Etelekának Barbara, Engli László Istvánnak és Bárány Valériának Attila Tibor, Bertalan Akosnak és Balogi Margitnak és Vörjári Asztalos Ferencnek és Súrján Mária Erzsébetnek Szilvia, Imre Györgynek és Kovács Klára-nak Katalin, Korom Péter Pálnak és Bóde Etelekának Csilla, Pap Istvánnak és Korek Mária Zsuzsannának Szilvia, Kiss Jánosnak és Jankó Erzsébetnek János, Ádám Béla Lászlónak és Nemes Margitnak Róbert Béla, Podhraczyk Andrásnak és Kovács Juliannának Péter Zsolt, Szekszárdi Antalnak és Gergényi Mártának Zsolt, Berényi Ferenc Mártonnak és Borbola Saroltának Katalin, Hajdú Józsefnek és Bicók Erzsébetnek Pirokska, Dékány Mihálynak és Pernek Anna Ilonának Szilveszter Róbert, Horog László Gábornak és Győző Mária Magdolnának László, Takács Lászlónak és Lajkó Mária-nak Mária Magdolna, Kiss Sándornak és Pintér Agnesnek Anikó Agnes, Oláh Sándor Imrénének és Benkó Rozáliának Barbara Rozália, Mészáros István Pálnak és Márta Ilona Klára-nak Anita, Sebestyén Bélának és Biacsi Rozáliának Krisztina, Ördögh Lászlónak és Barta Evának Gábor László, Gyurik Pálnak és Melis Zsuzsanna Juditnak Krisztina Zsuzsanna, Fekete Józsefnek és Szabó Irennek Erika Katalin, Mucsi Péternek és Nagy Katalin Imának Agnes Eva, Dudás Sándor Józsefnek és Kelemen Mária-nak Gábor nevű gyermekük született.

III. kerület

Szeged: Nagy Istvánnak és Losonczy Mariannának Viktória Irén, Bal István Ferencnek és Letai Zsuzsanna Mária-nak István Ferenc, Gazdag Pálnak és Major Erzsébetnek Richárd Zoltán, Gombás János Géznak és Szimanek Juliannának Zsolt Róbert, Chamilla Antalnak és Lehotszky Judit Erzsébetnek Róbert, Róza-Bekacsi Vilmosnak és Szilágyi Jolán Ilonának Mónika, Szanda Jánosnak és Széll Mária-nak Csaba, Bagán András Györgynek és Paulik Ilonának József, Dukal László Lukácsnak és Basa Katalinnak László,

Krajkó Józsefnek és Nagy Margitnak Tamás József, dr. Pintér Lajos Józsefnek és Kaiser Il-dikónak Zsuzsanna, Vörös Istvánnak és Lásbas Mária Magdolnának István Attila, Forgó Jánosnak és Juhász Juliannának Dóra, Marosi Jánosnak és Kiss Irénnek János Norbert, Nagy Gyulának és Gera Katalin Ilonának László, Szirányi Lászlónak és Forgó Agnesnek Attila, Boros Imrénének és Csikós Márta Kingának Péter Imre, Dékány József Györgynek és Nagyiván Mária-nak Gábor József, Király Józsefnek és Ördög Ilona Teréziának Eva Anikó, Nagypál Imrénének és Kispál Juliannának Gábor, Resát Attilának és Kocsás Irén Margitnak Renáta Lella, Szász Gergelynek és Bujdosó Rozáliának Gergely nevű gyermekük született.

HALÁLOZÁS

I. kerület
Szeged: Varga János, Mecs József, Zámbo Gáborné Hódi Magdolna, Kismárton Dezsőné Körösi Margit, Lauritz Miklós, Solti Mihály, Sajtós Ferencné Gortva Blanka Margit, Nagy Imre Jánosné Mányal Magdolna, Berkó Erzsébet, Baló Gyuláné Makra Krisztina, Szabó Sándorné Horváth Julianna, Móra Il-lesné Mészáros Viktória Eva, Róza Imréné Pappi Ilona, Márton Antalné Szél Veronika, Szentiványi Péter, Herédi Istvánné Ablaka Terézia, Szógi Szilveszterné Kakuszi Erzsébet, Kis Lajos, Szabó János, Aradi Imréné Gulácsi Ilona, Kelemen Andrásné Kaltanegger Mária meghalt.

II. kerület
Szeged: Gál Józsefné Vigh Viktória, Forgó János, Csúri Mihályné Balla Erzsébet, Pataki László meghalt.

III. kerület

Szeged: Kiss Józsefné Katona Vilma, Lantos Jakab, Szabó Béla, Vörös Rozália, Balla Jánosné Igaz Rozália, Szekszárdi Ferencné Bata Ilona, dr. Matók András, Nagy Margit, Korom Pál, Faragó Lajosné Kálmán Franciska, Tanács József, Káty János, Szeredai Józsefné Madarász Ilona Anna, Horváth-Szeg-delei Antalné Vajda Terézia, Juhász Józsefné Bózsó Iboya, Bíró Imréné Bodor Erzsébet, Nagy János Mihály, Blócz Istvánné Dobó Mária, Aradán Pé-terné Szalai Mária, Osi János, Matula Pál, Németh Károly, Bagai Károly, Kispéter Szilvesz-ter meghalt.

Magyar alkatrészek a FIAT 126p-ben

A lengyel Fiat 126p gyártásában magyar üzemek is résztvesznek: a Bakony, az at gyártási költségének 3 százalékát teszi ki. Az alkatrészekért cserébe Lengyelország meghatározott mennyiségű Fiat 126p típusú gépkocsit szállít Magyarországnak.

Lengyelországnak. Ezeknek összértéke a népszerű kis FI. részvesznek: a Bakony, az at gyártási költségének 3 százalékát teszi ki. Az alkatrészekért cserébe Lengyelország meghatározott mennyiségű Fiat 126p típusú gépkocsit szállít Magyarországnak.